

BIOKO-EILAND, EQUATORIAAL-GUINEA. Woensdag 2 juni, 16.30 uur

Nicholas Marten wist dat ze in de gaten werden gehouden. Maar door wie en door hoeveel personen, daar had hij geen idee van. Hij keek pater Willy Dorhn, zijn wandelgenoot alsof hij het antwoord bij hem zocht, maar de lange, broodmagere, achtenzeventig jaar oude pater van Duitse afkomst zei niets. Ze liepen verder, bukten voor overwoekerende begroeiing, staken smalle, snelstromende beekjes over en volgden een ondoordringbaar, nauwelijks zichtbaar pad dat door het regenwoud kronkelde.

Nu liep het pad omhoog en ze bleven het volgen. Het was warm, zeker 37 graden, misschien wel meer. De vochtigheid maakte het nog erger. Marten veegde het zweet van zijn nek en voorhoofd en sloeg naar een wolk muggen die hem van begin af aan al achtervolgde. De kleren plakten aan zijn lijf. De stank van de planten was overweldigend, als een sterk parfum waaraan je niet kon ontkomen. De schelle kreten van de tropische vogels klonken door het bladerdak dat de zon tegenhield, veel harder en schriller dan hij zich had voorgesteld dat een natuurlijk geluid kon klinken. Toch had pater Willy, die had gevraagd of Marten hem zo wilde noemen, niets gezegd en was gewoon doorgelopen op het pad dat hij in de afgelopen vijftig jaar op het eiland zo goed had leren kennen dat het leek alsof zijn voeten alle beslissingen namen.

Uiteindelijk sprak hij. 'Ik ken u helemaal niet, meneer Marten,' zei hij zonder hem aan te kijken. Spaans was de officiële taal van Equatoriaal-Guinea, maar hij sprak Engels met Marten. 'Ik zal snel moeten besluiten of ik u kan vertrouwen. Ik hoop dat u hier begrip voor hebt.'

'Ik begrijp het,' zei Marten, en ze liepen verder. Er verstreken een paar minuten, toen hoorde hij een laag, rommelend geluid dat hij niet kon thuisbrengen. Het werd steeds een beetje sterker, het overstemde het geluid van de vogels en groeide uit tot bijna een gebulder. Toen wist hij het: watervallen! Meteen daarna kwam er een bocht in het pad en ze stonden stil voor een aantal kleine watervallen die langs hen heen raasden door een laag mist en driehonderd meter lager in het oerwoud verdwenen. Willy keek lang naar het schouwspel en wendde zich toen langzaam tot Marten.

'Mijn broer zei dat u zou komen, dat ik u kon verwachten,' zei hij boven het geraas van het water. 'Toch kent hij u niet. Hij heeft u nooit gesproken. Dus of u de man bent over wie hij heeft verteld of iemand anders die zijn plaats heeft ingenomen, kan ik onmogelijk weten.'

'Ik kan u alleen maar zeggen dat mij gevraagd is naar u toe te komen. Te luisteren naar wat u te zeggen had en daarna naar huis te gaan. Ik weet niet veel meer dan dat, behalve dat u denkt dat er hier iets aan de hand is.'

De pater keek hem bedachtzaam aan, nog steeds twijfelend. 'Waar komt u vandaan?'

'Een stad in het noorden van Engeland.'

'U bent Amerikaan.'

'Was. Ik ben expat. Ik heb een Brits paspoort.'

'U bent journalist.'

'Tuinarchitect.'

'Waarom heeft hij ú dan gestuurd?'

'Een vriend van me, die uw broer via via kent, vroeg me hierheen te gaan.'

'Wat voor vriend?'

'Ook een Amerikaan.'

'Dan is hij journalist?'

'Nee, politicus.'

Willy's ogen zochten die van Marten en bleven hem aankijken. 'Wie u ook zijn mag, ik zal u wel moeten vertrouwen want ik ben bang dat ik steeds minder tijd heb. Bovendien is er niemand anders.'

'U kunt me vertrouwen,' zei Marten en keek om zich heen. Het zag eruit alsof ze helemaal alleen waren, maar toch had hij het gevoel dat ze nog steeds in de gaten werden gehouden.

'Ze zijn weg,' zei Willy zachtjes. 'De mannen van de Fang-stam. Goede vrienden. Ze hebben ons een tijdje gevolgd, tot ik ze verzekerde dat alles in orde was met me. Ze zullen ervoor zorgen dat er niemand anders komt.' Hij stak zijn handen in zijn habijt en haalde er een envelop op A4-formaat uit. Hij maakte hem open en liet er een aantal gevouwen vellen uitglijden, die hij ongeopend in zijn hand hield. 'Wat weet u van Equatoriaal-Guinea?'

'Niet veel. Alleen wat ik in het vliegtuig heb gelezen. Het is een klein, erg arm land dat geleid wordt door een dictatoriale president, Francisco Tiombe. In de afgelopen tien jaar is er olie gevonden en...'

'Francisco Tiombe,' onderbrak Willy hem kwaad, 'staat aan het hoofd van een brute, meedogenloze familie die zichzelf als koninklijk beschouwt maar dat niet is. Tiombe heeft de vorige president, zijn eigen neef, vermoord om meer macht te krijgen en de rijkdommen van oliepachten op te strijken. En rijk is 'ie. Schatrijk. Hij heeft onlangs in Californië een huis gekocht van veertig miljoen dollar, en dat is er maar één van een stuk of vijf die hij over de hele wereld bezit. Het probleem is dat hij ervoor heeft gekozen deze rijkdom niet te delen met het volk dat armer dan arm blijft.' Willy ging gepassioneerder spreken.

'Ze hebben niets, meneer Marten. Het enkele baantje dat er is betaalt een paar stuivers per dag en ze verkopen het kleine beetje eten dat ze verbouwen of de vis die ze vangen. Schoon drinkwater wordt beschouwd als goud en ook als zodanig verkocht. Elektriciteit, in die paar dorpjes die erover beschikken, is er maar af en toe. Meestal is het uit. Medische voorzieningen zijn lachwekkend. Er zijn nauwelijks scholen. Er is geen

uitzicht op een fatsoenlijk bestaan.’ Willy keek Marten doordringend aan. ‘De bevolking is boos. Er laait vaak geweld op en het wordt steeds erger. Regeringstroepen beantwoorden het met bruut, meestal gruwelijk geweld. Tot nu toe is het beperkt gebleven tot het vasteland en is er nog niets gebeurd op Bioko, maar de angst hangt overal in de lucht en de bevolking is ervan overtuigd dat het binnenkort naar hier overwaait. Tegelijkertijd is er sprake van een grote toevloed van mensen die in de olie-industrie werken. De meesten zijn afkomstig van een Amerikaans bedrijf dat AG Striker heet. Het voelt alsof er iets groots staat te gebeuren, maar niemand weet wat. Vanwege het geweld heeft Striker om zijn mensen en voorzieningen te beschermen huursoldaten ingevlogen van een klein particulier militair bedrijf, SimCo.’

Willy hield de pagina’s omhoog die hij uit de envelop had gehaald en opende ze een voor een. Het waren kleurenfoto’s die op computerpapier waren geprint, met een elektronische datumvermelding in de rechteronderhoek. Op de eerste stond de hoofdingang van een groot oliewingebied. Het terrein werd omsloten door een hoog hek van gaas met prikkeldraad er bovenop. Gewapende mannen in uniform stonden op wacht bij de ingang.

‘Dit zijn mannen van de plaatselijke bevolking die de mazzel hadden dat ze werden aangenomen en zijn opgeleid om de omheinde groep gebouwen en huizen van de huurlingen te bewaken. Als je goed kijkt,’ Willy liet een dunne wijsvinger over de foto glijden om op de achtergrond twee gespierde blanke mannen aan te wijzen met kortgeschoren haar in strakke zwarte T-shirts, camouflagebroeken en nauw aansluitende zonnebrillen. ‘Dit zijn twee van de mannen van SimCo die hen getraind hebben. Dit is een met de computer bewerkte close-up.’ Willy liet Marten het tweede vel zien.

De twee mannen waren duidelijk te zien. De eerste was groot en gespierd, met ongewoon platte oren die nauwelijks uitstaken. De tweede was dun, pezig en aanmerkelijk langer. ‘Ik ben al meer dan zeventig jaar amateurfotograaf. Gedurende die tijd heb ik enthousiast gelijke tred gehouden met de nieuwste technologieën. Ik heb een digitale camera. Als er elektriciteit is zet ik de beelden over naar de computer en maak afdrucken als deze. Ik heb velen uit de plaatselijke gemeenschap de beginselen van fotografie bijgebracht.’

‘Dat begrijp ik niet.’

‘Op een avond kwam een jongetje uit de buurt vragen of hij mijn camera mocht lenen. Dat had hij al vaker gedaan dus gaf ik hem weer mee. Toen werd ik nieuwsgierig naar wat hij aan het doen was en vroeg hem ernaar. “Grote vogel in jungle,” zei hij, “komt heel vroeg bijna iedere dag naar verschillende plekken. Morgen ik weet waar hij komt.” “Wat voor grote vogel?” vroeg ik. Hij zei “Kom maar mee,” en ik ging met hem mee.’

Nu opende Willy het derde gevouwen vel papier. Het was een foto van een helikopter in de kleur van de jungle, zonder kenmerken, die bij het aanbreken van de dag op een open plek in het bos stond. Verscheidene mannen stonden naast de helikopter te helpen met het uitladen van kratten voor zes inlanders die, op hun beurt, de kratten in een oude open vrachtwagen laadden.

Willy liet Marten de volgende foto zien. Een close-up van twee mannen naast de helikopter.

'Dezelfde mannen die de oliebelangen bewaken,' zei Marten.

'Ja.'

Willy vouwde de volgende foto open; een vergrote close-up van de vrachtwagen met voorraden die ter inspectie geopend waren. Er was duidelijk een kist met wapens te zien, een andere kist met munitie, nog een andere met een stuk of vijftien lange buizen die eruitzagen als draagbare raketgranaatwerpers en meerdere kisten met wat er uitzag als de raketten zelf. In de rechterbovenhoek was duidelijk een derde blanke man te zien, in een zwart T-shirt en een camouflagebroek. Hij was lang, met kort haar en scherpe gelaatstreken en was zeker tien jaar ouder dan de eerste twee.

'De vuurwapens zijn AK 47's. De lokalen zijn Fang- en Bubi-stamleden die betrokken zijn bij een groeiende georganiseerde opstand tegen de regering. Er zijn al meer dan zeshonderd mensen vermoord, de meesten inlanders maar ook een klein aantal van de oliemensen.'

'U bedoelt dat dezelfde mensen die zijn ingehuurd om de oliearbeiders te beschermen een opstand tegen hen aan het uitvoeren zijn?' Marten was stomverbaasd.

'Daar lijkt het wel op, ja.'

'Waarom?'

'Dat is niet aan mij, meneer Marten. Maar ik neem aan dat dat de reden is waarom u hier bent. Om dat uit te zoeken.' Willy haalde plotseling een aansteker uit zijn jas. 'Ik ben tweeëndertig jaar, vier maanden en zeven dagen geleden gestopt met roken. De aansteker geeft me nog steeds troost.' Zijn duim gleed abrupt over de bovenkant van de aansteker. Er was een klik te horen en er kwam een vlam uit. Al snel sloegen de vlammen uit de papieren foto's. Willy liet ze net zo snel op de grond vallen, keek toe hoe ze in as veranderden en keek daarna naar Marten.

'Het is tijd om terug te gaan. Ik moet de avondmis doen.' hij draaide zich met een ruk om en ging Marten voor op hetzelfde pad waarlangs ze gekomen waren.

Een minuut of twintig later kwamen ze bij het eind van het pad. Ze zagen de zandweg die ze hadden afgelopen vanuit het dorp en de torenspits van Willy's kleine houten kerk die boven de bomen uitstak. Boven hun hoofden slingerde een aap van tak naar tak. Er kwam een andere achteraan. Toen stopten ze allebei en keken omlaag naar de mannen onder hen, druk kwebbelend. Tropische vogels krijsten een antwoord en heel

even leek het hele oerwoud op volle sterkte tot leven te komen. Net zo snel als het begon, stopte het weer. Even later begon het hard te regenen. Na een halve minuut werd het een stortvloed.

Toen waren ze aan het eind van het pad dat overging in de weg die nu in modder was veranderd. Willy sprak voor het eerst sinds ze bij de watervallen waren vertrokken.

'Ik vertrouwde u, meneer Marten, omdat ik wel moest. Ik kon u de foto's niet geven omdat ik niet weet wie u tegen zou kunnen komen als onze wegen zich scheiden. Ik hoop dat u een duidelijk beeld hebt van wat u hebt gezien en wat ik u heb verteld. Neem die informatie mee en vertrek zo snel als u kunt uit Bioko. Mijn broer zit in Berlijn en is zeer capabel. Ik hoop dat tegen de tijd dat u bij hem bent er geen aanleiding is om hem of uw bevriende Amerikaanse politicus hierover te vertellen. Vertel het ze toch maar. Misschien dat er iets gedaan kan worden voor het te laat is. Er wordt hier oorlog gevoerd om redenen die ik niet ken, meneer Marten. Er komt nog meer, en het zal een bloedbad en een enorme lijdensweg met zich meebrengen. Daar ben ik van overtuigd.'

'Padre! Padre!' De stemmen van geschrokken kinderen kwamen uit het niets. De mannen keken op en zagen twee jongens van de stam, tussen de tien en twaalf jaar oud, op hen af rennen over de modderige weg.

'Padre! Padre!' schreeuwden ze weer eenstemmig. 'Padre! Padre!' Tegelijkertijd klonk het scherpe geratel van machinegeweren uit de richting van het dorp achter hen.

'God bewaar me,' zei Willy hard en hij rende zo snel als zijn oude lichaam het toeliet naar de kinderen. Het volgende ogenblik kwam een open vrachtwagen vol zwaarbewapende troepen de bocht om. Er kwam een tweede vrachtwagen achteraan. Marten begon achter Willy aan te rennen. De pater moet dat gevoeld hebben want hij draaide zich plotseling om en keek hem met grote, angstige ogen aan.

'Nee!' schreeuwde hij. 'Ga terug! Vertel ze wat u gezien hebt! Rennen! De jungle in! Ren voor uw leven!'